

Ontwikkelingsvoorsprong, wat is dat?

Ieder kind ontwikkelt zich op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo. Sommige kinderen ontwikkelen zich op één of meer gebieden veel sneller dan hun leeftijdsgenoten. Dat noem je een ontwikkelingsvoorsprong. Vaak blijkt later dat deze kinderen hoogbegaafd zijn.

Hoogbegaafdheid gaat gepaard met bepaalde zijnskenmerken. In deze folder lees je over die kenmerken, over het belang van vroege signalering en over goede begeleiding bij een ontwikkelingsvoorsprong.

Belang van signalering en begeleiding

Bij kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong is het niet vanzelfsprekend dat zij gelukkig en vol zelfvertrouwen opgroeien. Gebrek aan adequate begeleiding kan tot gevolg hebben dat het kind:

- zich door volwassenen en leeftijdsgenoten onbegrepen voelt;
- het gevoel heeft er niet bij te horen;
- gefrustreerd raakt doordat de lesstof of het aanspreekniveau niet passend is.

Als kinderen hierdoor niet lekker in hun vel zitten, blijft dat meestal niet zonder gevolgen.

Sommige kinderen raken in zichzelf gekeerd, andere passen zich zo sterk aan dat ze zichzelf kwijtraken. Weer andere gaan op een negatieve manier aandacht vragen. Dit kan vervolgens leiden tot psychosomatische klachten, leerproblemen of gedragsproblemen.

Gelukkig zijn er mogelijkheden om deze problemen op te lossen of, beter nog, te voorkomen. Met de juiste begeleiding en uitdaging help je het kind om evenwichtig op te groeien en een positief zelfbeeld te ontwikkelen.

Zijnskenmerken

De zijnskenmerken zijn karaktereigenschappen die bij kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong al vroeg, en in gezamenlijkheid, aanwezig zijn. Onderken je ze en toon je er begrip voor, dan komt dat het zelfbeeld ten goede. Het gaat om de volgende kenmerken:

- hoge gevoeligheid;
- rechtvaardigheidsgevoel;
- kritische instelling;
- perfectionisme;
- autonomie.

Deze kenmerken gaan gepaard met een grote intensiteit. Bijna alles wat deze kinderen denken, voelen en willen is intens. Ze zijn zelden een béétje blij, boos of verdrietig. Zij kunnen bijvoorbeeld de mislukking van een tekening tot in hun tenen voelen. Ze zijn enorm geraakt door onrecht of pijn, als er afspraken niet nagekomen worden, wanneer ze niet voldoen aan hun eigen eisen, maar vooral wanneer ze zich niet gezien voelen.

De zijnskenmerken zorgen er namelijk ook voor dat ze al snel ervaren dat zij in sommige opzichten anders zijn dan andere kinderen. Samenspelen of praten met leeftijdgenoten gaat vaak niet zoals bij de anderen.

Als je dit in de gaten hebt en hen hierbij ondersteunt, voorkom je dat zij gaan denken: “Het ligt aan mij; ik ben raar.”

School en kinderopvang

Het is belangrijk dat er op school en in de kinderopvang voldoende begrip is voor kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong. Zorg daarom voor:

- voldoende kennis over ontwikkelingsvoorsprong en hoogbegaafdheid;
- regelmatig overleg met ouders om het kind goed te leren kennen;
- overeenstemming over de begeleiding van het kind;
- voldoende begrip en ruimte voor het anders zijn;
- het goed volgen en inspelen op de ontwikkeling van het kind;
- aanpassing van het aanbod en voldoende uitdaging;
- contact niet alleen over, maar vooral ook mét het kind.

Opvoeding

De opvoeding van een kind met een ontwikkelingsvoorsprong verloopt niet standaard. Lang niet iedereen zal begrijpen waar je in de opvoeding tegenaan loopt. Dat maakt het soms tot een moeilijke en vermoeiende taak waardoor je je alleen voelt staan of aan jezelf gaat twijfelen.

Zorg daarom dat je goed geïnformeerd bent. Leer je kind om te gaan met de wereld; de wereld aanpassen aan je kind is niet eenvoudig en niet altijd wenselijk. Wel is het mogelijk om begrip van anderen te vragen door jouw kennis met hen te delen.

Let op: veranderend gedrag thuis, ander gedrag thuis dan op school of de opvang, verminderde interesse, opstandigheid en boosheid kunnen allemaal signalen zijn van zich onbegrepen voelen of van verveling. Is er hulp nodig? Wacht niet te lang, schakel tijdig een expert in!

Enkele tips

- › Beantwoord vragen van het kind zo open mogelijk.
- › Durf af te wijken van de leeftijdsnorm bij speelgoed, vrienden, etc.
- › Kom tegemoet aan de sterke leerhonger.
- › Erken het kind in zijn mening en leg uit waarom je bepaalde keuzes maakt. Wees daarbij consequent in belangrijke regels en leg ze uit.
- › Geef verantwoordelijkheid en ruimte waar dat kan.
- › Geef het kind vertrouwen dat het iets zelf kan, ook al lukt dat niet meteen. Op die manier zorg je dat het zich competent voelt.
- › Benadruk dat het kind kan groeien in alles wat het doet.
- › Geef feedback en complimenten op inzet, niet op slim of snel zijn.
- › Los niet te veel op voor het kind, daar wordt het niet weerbaar van.
- › Sta open voor uitingen van emotie, ook als deze in jouw ogen overdreven zijn. Keur ze niet af maar leer het kind ze te reguleren.

Expertgroep Ontwikkelingsvoorsprong

De Expertgroep geeft trainingen, advies en ontwikkelt producten die het herkennen en omgaan met ontwikkelingsvoorsprong ondersteunen.

www.expertgroepontwikkelingsvoorsprong.nl